

ENDELIG PRÆSENTATION

Kurs mod maritime uddannelser*

*Kortlægning af barriererne for tiltrækning og fastholdelse af kvinder på de maritime uddannelser i Danmark

Vi er et strategisk innovationsbureau*

*IS IT A BIRD er etableret i 2011, og tæller 30 ansatte. Vi er specialister i at omsætte dyb brugerindsigt til nye forretningsmuligheder. Vi er en blandet gruppe af innovationsnørder, originale tænkere og passionerede praktikere, der alle brænder for menneskecentreret innovation. Vi bor i et nedlagt autoværksted i København og arbejder globalt.

Vi stiller spørgsmålstegn ved alt. Vær klar.

nets

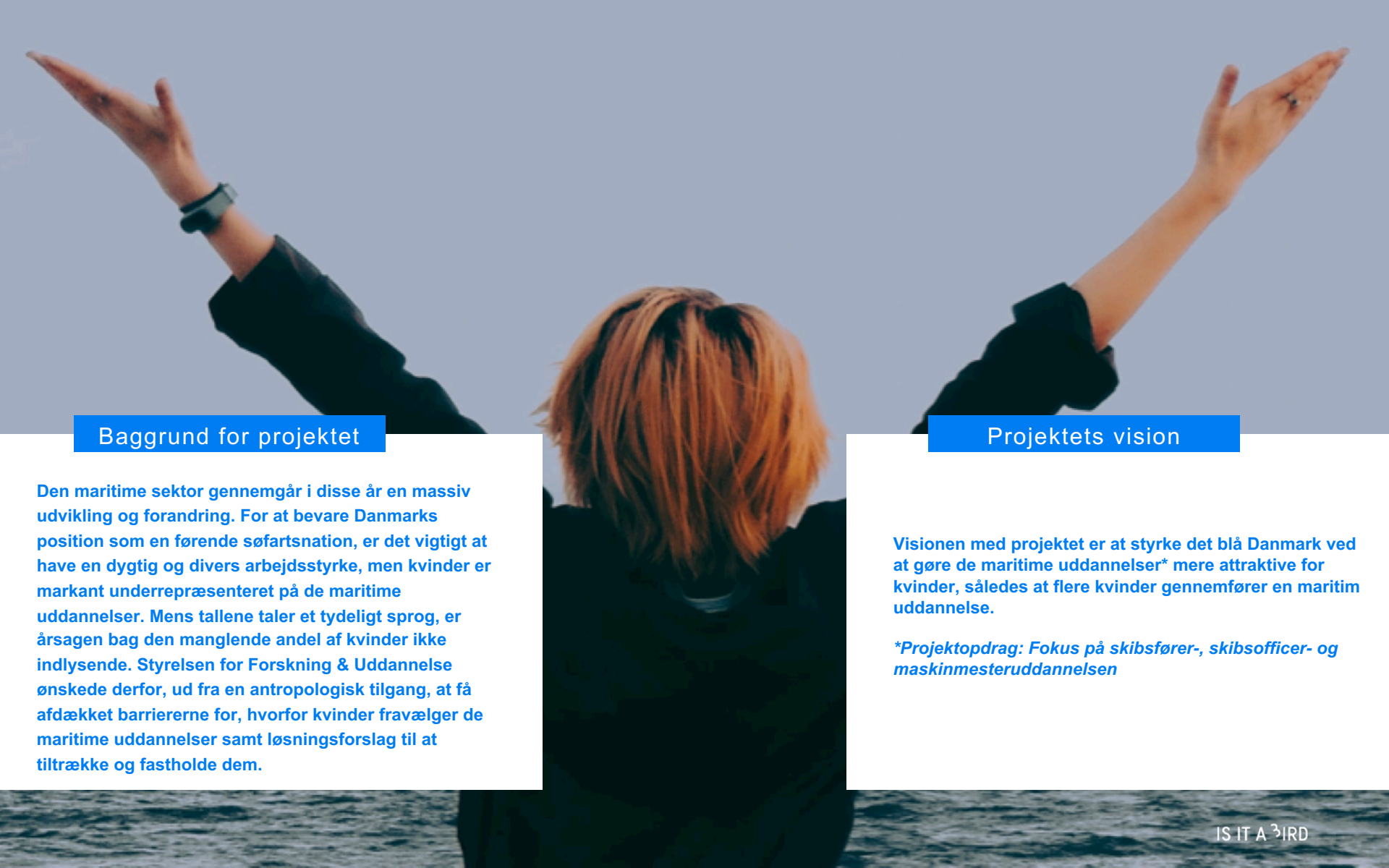

VELUX

Google

IS IT A BIRD

Baggrund for projektet

Den maritime sektor gennemgår i disse år en massiv udvikling og forandring. For at bevare Danmarks position som en førende søfartsnation, er det vigtigt at have en dygtig og divers arbejdsstyrke, men kvinder er markant underrepræsenteret på de maritime uddannelser. Mens tallene taler et tydeligt sprog, er årsagen bag den manglende andel af kvinder ikke indlysende. Styrelsen for Forskning & Uddannelse ønskede derfor, ud fra en antropologisk tilgang, at få afdækket barriererne for, hvorfor kvinder fravælger de maritime uddannelser samt løsningsforslag til at tiltrække og fastholde dem.

Projektets vision

Visionen med projektet er at styrke det blå Danmark ved at gøre de maritime uddannelser* mere attraktive for kvinder, således at flere kvinder gennemfører en maritim uddannelse.

**Projektopdrag: Fokus på skibsfører-, skibsofficer- og maskinmesteruddannelsen*

Indhold

1	Velkommen til den maritime verden	5
2	Tilgang der sikrer både dybde og bredde	8
3	Mød de studerende	13
4	Rejsen mod og gennem en maritim uddannelse	16
	- Kursen sættes	18
	- Uddannelser på radaren	25
	- Ruten besluttes	41
	- Komme sikkert i havn	52
5	Konklusion og anbefalinger	69
6	Appendix: Arbejdsspørgsmål	81

1.

Velkommen til den maritime
verden

A man in a ship's engine room, wearing a cap and a light-colored shirt, looking upwards with a concerned expression. His hands are raised towards his head. The background is filled with mechanical parts and pipes, creating a complex, industrial environment.

VELKOMMEN TIL DEN MARITIME VERDEN

En verden med meget stærke kønsstereotyper – på både mænd og kvinder

“

*Jeg vil kraftedeme ikke have nogen kællinger nede i
min maskine*

- Maskinmesteren i filmen 'Martha' (1967)

VELKOMMEN TIL DEN MARITIME VERDEN

I SØGTE SVAR PÅ

- Hvorfor fravælger kvinder de maritime uddannelser?
- Hvorfor falder kvinder fra undervejs på uddannelserne?

VI SER

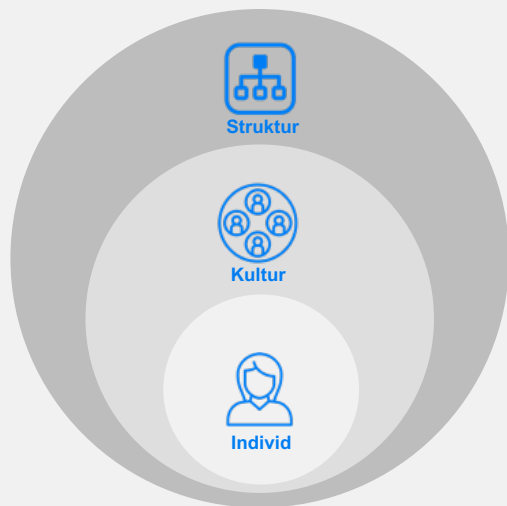
- Det er langt fra altid et spørgsmål om fravalg – det handler også om kendskab
- Frafald rækker langt udover selve uddannelserne – I kan ikke nøjes med at ”fixe” uddannelserne

IS IT A 3IRD

2.

En antropologisk funderet
tilgang der sikrer både dybde
og bredde

Vi har afdækket kvindernes reelle oplevede barrierer på tre forskellige niveauer

Vores analysemodel sikrer en holistisk tilgang til problemstillingen. Vores analytiske undersøgelsesspørgsmål:

Struktur: *Hvilke strukturelle barrierer eksisterer i forhold til at optage flere kvinder på de maritime uddannelser?*

Vi afdækker kommunikationskanaler, optagelsesprocedurer, samfundstendenser og andre strukturelle faktorer, der influerer på kvinders valg af uddannelse.

Kultur: *Hvilke sociale normer og adfærdskodeks hæmmer hhv. tiltrækning og trivsel af kvindelige studerende?*

Vi afdækker undervisningsform, normer og "uskrevne regler" for socialitet, image, talemåder, narrativer og andre faktorer der påvirker kulturen på de fire specificerede uddannelser.

Individ: *Hvilke perceptioner af uddannelsen og identitetsskabende forestillinger modarbejder kvindelig optag?*

Vi afdækker hvilke fordomme, stereotyper, forestillinger og identitetsmarkører, der modvirker kvinders tiltrækning og fastholdelse på de maritime uddannelser.

Vi har sikret et bredt perspektiv på uddannelse og uddannelsesvalg

Vi har været rundt i hele Danmark og foretage interviews og observationer

MARTEC SKAGEN

- Observationsbesøg
- Dybdeinterviews

MARTEC FREDERIKSHAVN

- Observationsbesøg
- Dybdeinterviews

MASKINMESTERSKOLEN I KBH

- Observationsbesøg
- Dybdeinterviews
- Åbent Hus

SIMAC

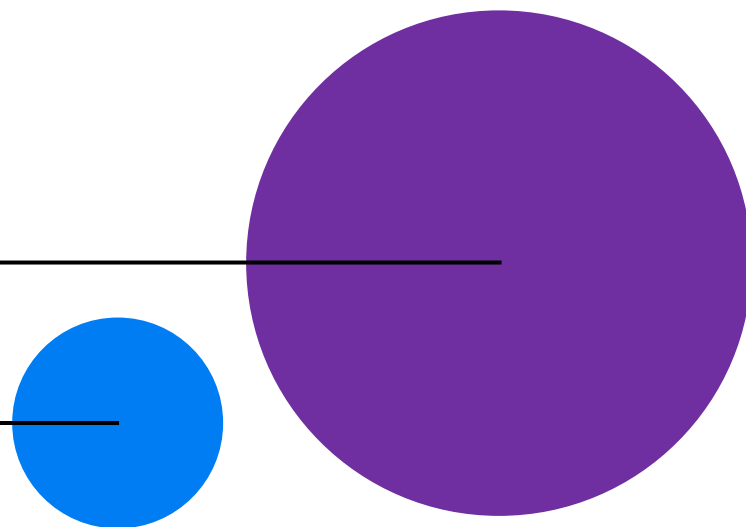
- Observationsbesøg
- Dybdeinterviews
- Åbent Hus

Vi har søgt indsigt både blandt jeres nuværende og tidligere studerende*

*og blandt et bredere felt af potentielle ansøgere

Det brede
potentiale

Nuværende &
tidligere studerende

3.

Mød de studerende

Kvinderne på de maritime uddannelser

MANGE FORSKELLIGE GYMNASIALE BAGGRUNDE

Langt størstedelen af kvinderne har en gymnasial baggrund, men af meget forskellige typer: HF Søfart, HHX, HTX, EUX, STX.

FRA HELE LANDET

De fleste er flyttet langt for deres maritime uddannelse. De færreste kommer fra "de maritime byer".

NATUR & AKTIVITET ER VIGTIGT

De maritime kvinder har masser af energi, og natur og fysisk aktivitet er blandt deres interesser.

STORT SET INGEN HAR "SEJLADS I BLODET"

For de færreste af kvinderne lå den maritime vej i kortene. Kun få har sejlerfaring, når de starter. Det er snarere ønsket om en varieret arbejdsdag, som driver dem.

STARTER IKKE LIGE EFTER GYMNASIET

Fælles for mange af kvinderne er adskillige sabbatår (op til 5) efter gymnasial uddannelse. Derfor er de typisk i starten/midten af 20'erne, før de starter.

Kvinderne ser ikke sig selv som meget anderledes ift. deres mandlige medstuderende

VI ER LIDT NOGLE DRENGE-PIGER

Kvinderne beskriver sig selv som "drengepiger". Mange af kvinderne har været vant til at begå sig i mandsdominerede miljøer (fx landbrug eller HTX), og de er realistiske om, at de er gået ind i en mandsdomineret verden. Kvinderne sætter sig selv i opposition til, hvad de kalder "pige-piger".

“

Der har været planlagt grill-fester for pigerne. Men det er ikke lyserødt og fyldt med guldglimmer. Det er ikke de mest pigede piger, der vælger det her, for det fungerer bare ikke at være bange for at flække en negl. Så er der lang vej igen. Så vi er ikke de mest lyserøde pige-piger. Vi er nok mere drenge-piger”

- Julie, skibsførerstuderende, SIMAC

EN "MANDE-uddANNELSE" GIVER MIG ET FRIRUM FRA PIGEFNIDDER

Kvinderne ser det som et plus at færdes i et miljø, hvor der ikke er "pige-fnidder". De beskriver, hvordan der er mere drama og diskussion og snakken i krogene, når der er mange piger. På de maritime uddannelser oplever de derimod, at alle snakker med alle.

“

Der er en mere afslappet stemning her. Der er ikke nogen som bliver uvenner eller ikke kan lide nogle af de andre. Jeg kan lide alle her på studiet. Der er ikke alt det fnidder, som kan være blandt piger”

- Sofie, maskinmesterstuderende, MSK

JEG VIL BEDØMMES PÅ MINE EVNER, IKKE MIT KØN

Kvinderne ser ikke deres køn som en begrænsning, og vil derfor bedømmes på deres evner. Nogle kvinder beskriver, hvordan det at være eneste pige i klassen kan være en fordel, da man derfor undgår at blive sat sammen med andre piger, bare fordi man har samme køn.

“

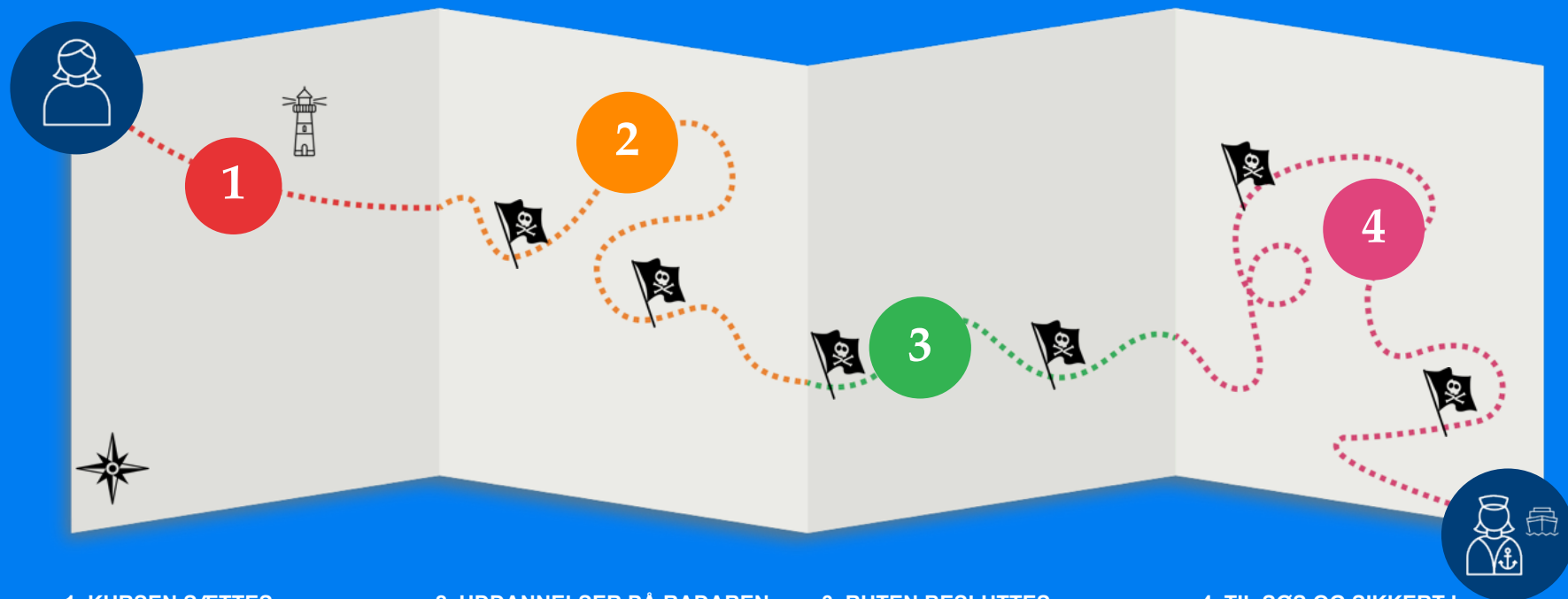
Det er dejligt, at man ikke blev sat i den situation, hvor man skulle være sammen [i en studiegruppe] bare fordi, at man er pige.”

- Amanda, maskinmesterstuderende, MARTEC

4.

Rejsen mod og gennem en maritim uddannelse

Kvindernes maritime uddannelsesrejse

1. KURSEN SÆTTES

Kvinderne finder ud af, hvad der interesserer dem og sætter en helt overordnet retning for deres valg af uddannelse

2. UDDANNELSER PÅ RADAREN

Kvindernes interesser oversættes til et felt af konkrete uddannelser

3. RUTEN BESLUTTES

Kvinderne evaluerer specifikke uddannelser og en træffer en beslutning

4. TIL SØS OG SIKKERT I HAVN

Kvinderne starter på studiet og gennemgår teori- og praktikforløb

Kursen sættes

1

Kvinderne finder ud af,
hvad der interesserer dem
og sætter en helt
overordnet retning for
deres valg af uddannelse

Jeg går efter noget....

JOURNEY: KURSEN SÆTTES

Som ung uddannelsessøgende sætter man først en overordnet kurs

Uddannelsesvalget er en kompleks beslutning. På den ene side føles det som en vigtig beslutning for livet, og som derfor skal nøje overvejes.

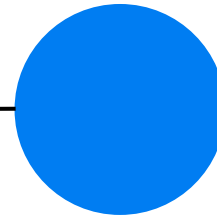
På den anden side er der så mange valgmuligheder, at de unge er nødsaget til at forenkle valget ved at indsnævre feltet af uddannelser ret betragteligt tidligt i forløbet.

JOURNEY: KURSEN SÆTTES

**Kernemålgruppen:
Jeres nuværende
studerende og
samme type**

Det brede
potentiale

Kernemålgruppen

Kernemålgruppen leder efter en uddannelse som kan give dem...

EN VARIERET HVERDAG,
HVOR JEG KAN BRUGE HÆNDERNE

“

Jeg har gået og skruet på forskellige ting med min far, så jeg vidste, at jeg gerne ville lave noget med mine hænder. Jeg synes det er fedt, at kunne finde ud af, hvad det er som er galt med noget, og hvordan fixer vi det på den smarteste måde”

- Anna, maskinmesterstuderende, MSK

ET ALTERNATIV TIL SELVSTUDIE
OG ”RØV-I-SÆDET”-UNDERVISNING

“

Jeg havde fra starten et princip med, at jeg ikke skulle på uni, det var sådan noget røv-i-sæde undervisning”

- Malene, frafalden

SAMMENHÆNG MELLEM TEORI OG PRAKSIS

“

Det er en meget blandet uddannelse, både en masse praktiske fag og en masse teori. Selv de teoretiske fag er nogen, hvor man sidder og arbejder med tingene”

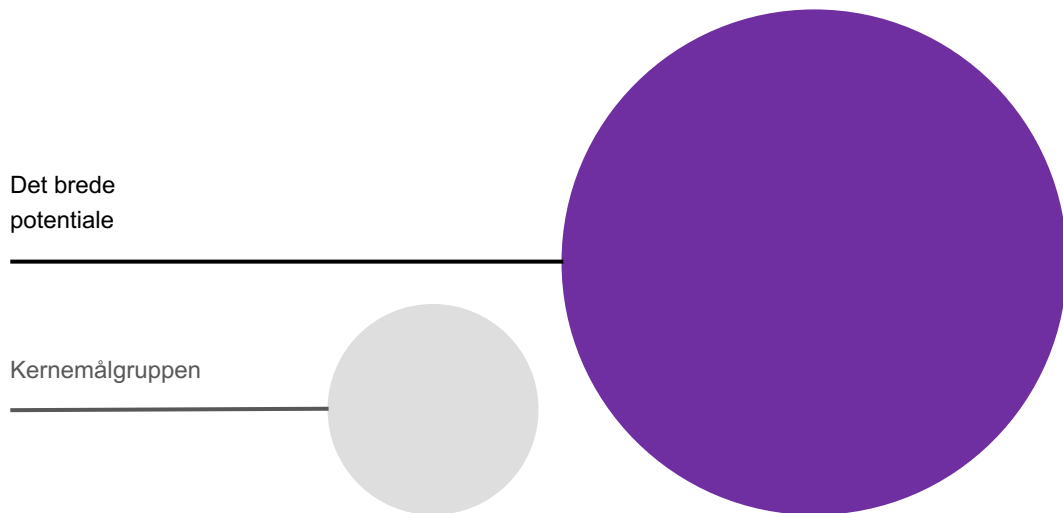
- Julie, skibsførerstuderende, SIMAC

JOURNEY: KURSEN SÆTTES

Det brede potentiale: STX og HTX-elever

Det brede
potentiale

Kernemålgruppen

Den brede gruppe af kvinder interesserer sig for helt andre ting...

NOGET MED MENNESKER

Jeg vil gerne arbejde med mennesker. Noget hvor jeg ikke skal sidde ned hele tiden, og hvor man er ude og arbejde med mennesker”

- STX-elev

GØRE EN FORSKEL

Jeg vil gerne have en uddannelse, hvor jeg kan gøre en forskel for andre mennesker eller klimaet”

- HTX-elev

HOLDE MULIGHEDERNE ÅBNE

Jeg vil gerne have en uddannelse, som ikke begrænser mig. Det sværeste er frygten for at vælge forkert. Der er jo også meget snak om, hvor mange uddannelser, man kan tage”

- HTX-elev

GODT SOCIALT LIV PÅ UDDANNELSEN

Det er vigtigt for mig, at jeg kan få veninder på min uddannelse. Mine veninder er en stor del af min verden her i gymnasiet”

- STX-elev

Og særligt én tematik optager dem

Vi bad STX-elever i to fokusgrupper om at rangere en række samfundsmæssige problematikker og forhold i forhold til, hvad der optager dem mest. Resultatet var meget klart: Et meget stort fokus på klimaforandringer.

1

KLIMAFORANDRINGER

2

SOCIAL ULIGHED / TERROR

3

DISKRIMINATION / FLYGTNINGESTRØMME

Uddannelser på radaren

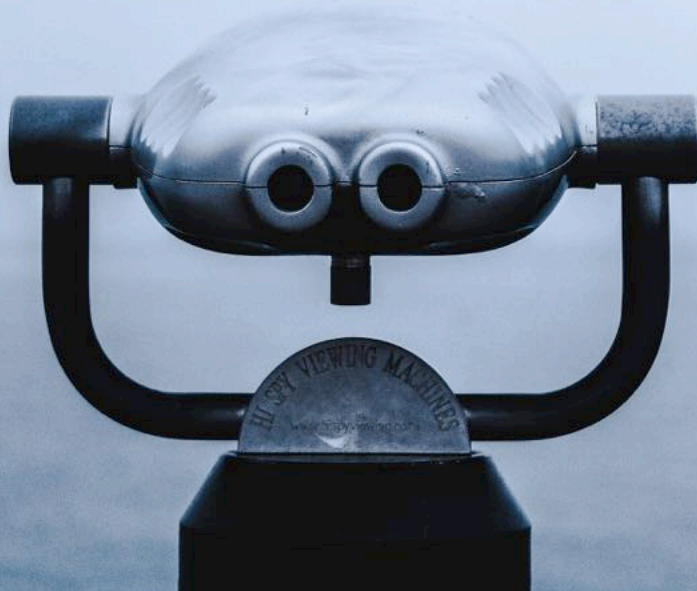
Kvindernes interesser
oversættes til et felt af
konkrete uddannelser

Kvinderne oversætter til konkrete uddannelser

Når kvinderne har identificeret deres overordnede interesser, forsøger de at oversætte dem til konkrete uddannelse. Det er en løbende proces, som typisk starter i gymnasiet, men kan fortsætte ind i 20'erne, mens kvinderne har sabbatår og rejser og/eller har forskellige jobs.

Kvinderne bruger tilgængelig information på nettet (særligt UG.dk), og nære familiemedlemmer til at hjælpe dem med at indsnævre og udvælge de uddannelser, som kunne være relevante for dem.

I denne fase støder kvinderne på to overordnede barrierer: Manglende kendskab og – når det kommer til den brede målgruppe - uoverensstemmelse mellem interesser og deres billede af de maritime uddannelser.

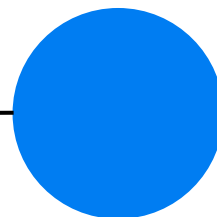

JOURNEY: UDDANNELSER PÅ RADAREN

**Kernemålgruppen:
Jeres nuværende
studerende og
samme type**

Det brede
potentiale

Kernemålgruppen

Kernemålgruppen oversætter deres brede interesser til et felt af uddannelser

EN VARIERET HVERDAG,
HVOR JEG KAN BRUGE
HÆNDERNE

ET ALTERNATIV TIL
SELVSTUDIE OG "RØV-I-
SÆDET"-UNDERVISNING

SAMMENHÆNG
MELLEM TEORI OG
PRAKSIS

Sygeplejerske

Landinspektør

Svinekonsulent

Hotel receptionist

Petroleumsingeniør

Konstabel

Lærer

Økonomi/Handel

Politibetjent

Maritime
uddannelser

Socialrådgiver

Selvom de maritime uddannelser reelt matcher kernemålgruppens interesser, er manglende kendskab en barriere

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Tre faktorer, som bidrager til manglende kendskab

“

Jeg tror virkelig ikke, der er særligt mange, der ved, at det her studie findes”

- Sofie, maskinmester-studerende, MSK

Der er ikke nogen fag i skolen, som leder kvinderne i en maritim retning

Ud fra interviews foretaget til forskellige åbent hus-arrangementer kan vi udlede, at fag i folkeskolen eller gymnasiet ofte fungerer som guidelines for, hvilke uddannelser der dukker op på de unges radar, når de overvejer deres muligheder.

Dog kan vi i interviewene med de kvindelige studerende på de maritime uddannelser se, at deres valg af uddannelse ikke hænger sammen med et specifikt fag, de har haft i skolen.

Hvad gør kvinderne i dag?

Vi kan se, at de kvinder som har valgt en maritim uddannelse i høj grad er blevet peget i den maritime retning af nogen i deres omgangskreds. Det er ofte personer som de enten har en god personlig relation til eller som kender til deres personlighed og kompetencer.

“

Vi lærte en masse, som jeg aldrig havde haft før i andre skolefag.

- Carolina, frafalden

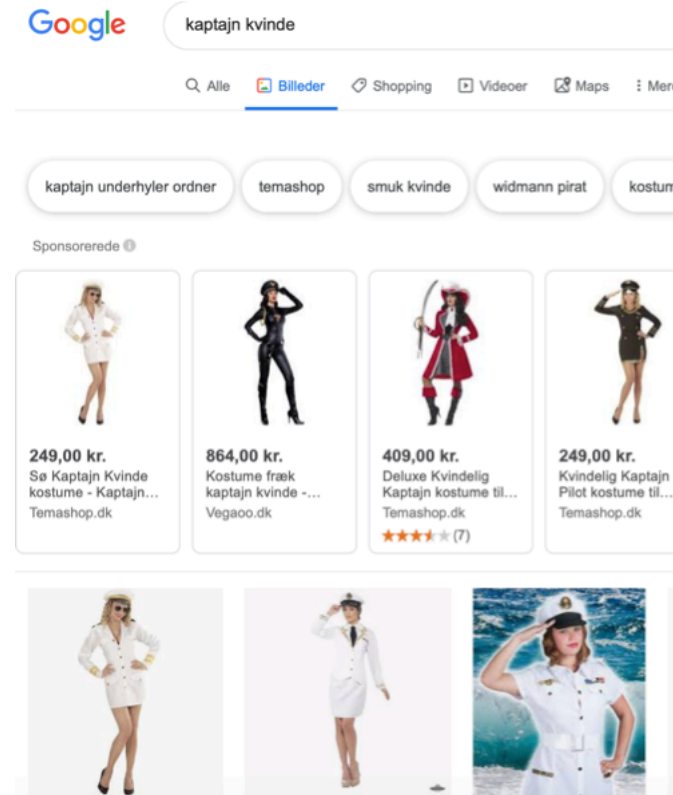
Der er ikke nogle kvindelige rollemodeller at spejle sig i...

Indenfor de maritime uddannelser er der mangel på kvindelige forbilleder, som kvinderne kan se op til og blive inspireret af. Den brede association i befolkningen er – repræsenteret ved en Google-søgning – en sexet dame i kaptajn-kostume.

Der er få kvindelige kaptajner og fortællinger om kvinder til søs. Dem der er, bliver ofte skrevet om i fagblade eller på industri-specifikke sider, som ikke når ud til en bredere gruppe af interesserede.

Hvad gør kvinderne i dag?

I manglen på kvindelige sparingspartnere, viser det sig, at de kvindelige studerende på de maritime uddannelser ofte spejler og søger sparring fra mænd i deres omgangskreds. Dette kan være en far, onkel, morfar, eller betroet kollega.

“

Der var en styrmand ombord på skibet, som luftede ideen for mig. Først var det lidt en nødløsning, men så viste han mig, hvad han egentlig lavede som skibsfører, og jeg fik øjnene op for uddannelsen”

- Sascha, skibsførerstuderende, MARTEC
IS IT A 3IRD

...og de få synlige kvinders historier er negative

Der er mange dårlige historier om at være kvinde til søs, også i de brede medier. Dette kan fx være beretninger om sexchikane og andre alvorlige krænkelser, som kan virke afskrækkende på de unge kvinder.

Det er vigtigt at understrege, at der *er* gode historier om kvinder til søs. Udfordringen er, at de bliver ofte bragt i fagblade eller industri-specifikke medier. Historierne når derfor ikke ud til den brede befolkning eller til de kvinder, som kunne være i målgruppen for at læse en maritim uddannelse.

Hvad gør kvinderne i dag?

Det er svært at vide, i hvor høj grad at de negative historier afskrækker potentielle studerende, eftersom vi ikke har haft mulighed for at interviewe kvinder, som decideret har overvejet og fravalgt en maritim uddannelse. Dog kan vi konkludere, at det i høj grad er et opmærksomhedspunkt blandt de nuværende studerende. Ligeledes er det nærliggende, at historierne også kan skræmme forældre, som derfor taler deres børn fra at gå den maritime vej.

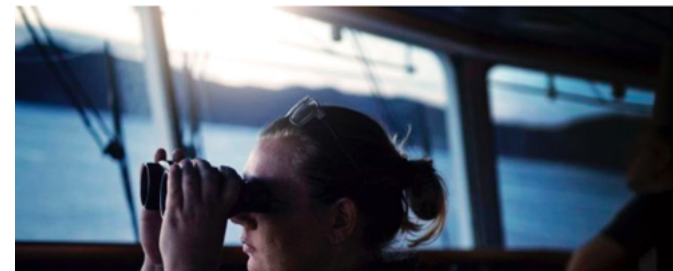
Søfart

"Hvor mange skal voldtages, før det er vigtigt?"

10. januar 2018 09:30 | Af Ursula Rechnagel Taylor | Tip redaktionen om en historie

Bitten var søfarende og oplevede krænkelser til søs: Vi måtte låse døren, ellers kom styrmanden ind

Tilnærmelser, chikane og dårligt arbejdsmiljø fik Bitten Bram, tidligere overstyrmand, til at droppe livet som søfarende efter ti år i branchen.

“

Der er jo stadig langt større sexchikane mod kvinder end mod mænd i den her industri. Det er noget, jeg hører om ret tit faktisk, altså fra de ældre studerende. Mange har haft dårlige oplevelser når de har været ude og sejle”

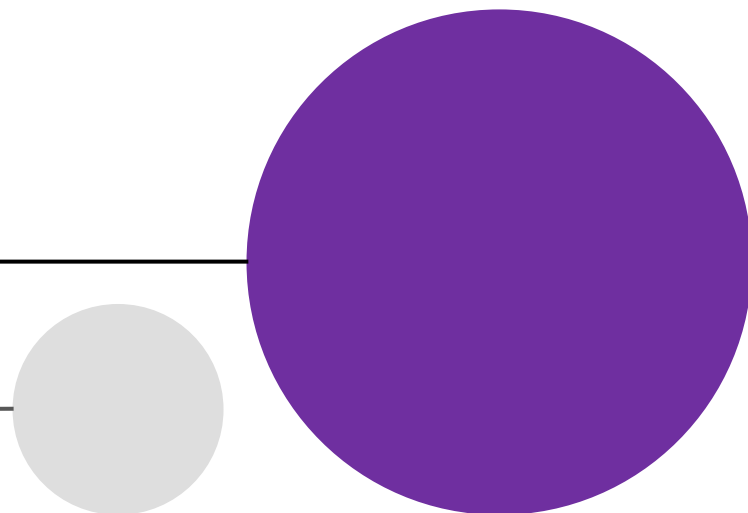
- Louise, skibsofficer-studerende (dual), SIMAC
IS IT A 3IRD

JOURNEY: UDDANNELSER PÅ RADAREN

Det brede potentiale: STX- og HTX-elever

Det brede
potentiale

Kernemålgruppen

Den brede målgruppe oversætter deres interesser til et felt af andre konkrete uddannelser

NOGET MED
MENNESKER

GØRE EN
FORSKEL

HOLDE
MULIGHEDERNE ÅBNE

GODT SOCIALT LIV
PÅ UDDANNELSEN

Sygeplejerske

Læge

Dyrlæge

Psykolog

Psykiater

Molekylær
biomedicin

Ambulanceredder

Design

Marketing

Der er uoverensstemmelse mellem den brede målgruppes interesser og deres billede af de maritime uddannelser

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Fire områder med uoverensstemmelse

“

Det ser noia kedeligt ud

- STX -elev

De umiddelbare associationer er negative

For at få den helt brede målgruppes perspektiv på de maritime uddannelser, blev der afholdt to fokusgrupper med STX-elever.

De blev dels forelagt uddannelsernes navne og dels visuelt stimuli, der illustrerede både mandlige og kvindelige maskinmestre og skibsførere/skibsofficerer. Formålet var at få deres umiddelbare associationer.

I det følgende sammenholdes deres ønsker til uddannelse og karriere med deres reaktioner på de maritime uddannelser.

Den brede målgruppes interesser ligger langt fra deres opfattelse af det maritime

FOKUS

Noget med mennesker

Noget med maskiner

“ Det ser kedeligt ud – det er noget med maskiner. Og maskinerne taler jo ikke til mig. Der er ikke nogen samtale med en maskine”

- STX-elev

VÆRDISKABELSE

Udvikling/Gøre en forskel

Drift

“ Det ser meget statisk ud”

- STX-elev

SPECIALISERING

Holde mulighederne åbne

Specialistuddannelse

“ Det her ser meget specialiseret ud”

- STX-elev

STUDIEMILJØ

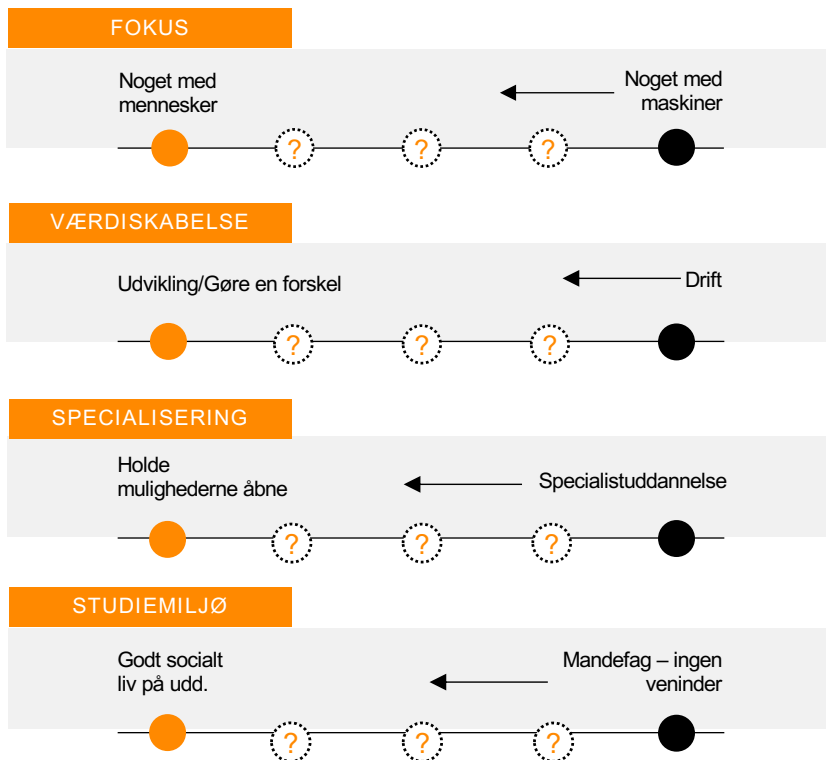
Godt socialt liv på udd.

Mandefag – ingen venner

“ Jeg har faktisk en ven, som er ved at uddanne sig til maskinmester. Og jeg tænker faktisk, at det her er sådan et rigtig mandejob. Man skal have hård hud for at være i det miljø”

- STX-elev

Spørgsmålet er, hvor sandheden findes?

Hvis vi skal tiltrække markant flere kvinder til de maritime uddannelser, kræver det, at den brede gruppe af potentielle ansøgere kriterier oversættes til, hvad de maritime uddannelser - realistisk set - kan tilbyde.

Hvor kan de maritime uddannelser tilbyde noget, som ligger i tråd med, hvad kvinderne efterspørger? Det er disse knapper, der skal skrues op for. Med andre ord skal profileringen af de maritime uddannelser skærpes, så de kommer på radaren for en bredere gruppe kvinder end de er i dag – dog uden at love for meget.

Ruten besluttes

Kvinderne evaluerer
specifikke uddannelser og
træffer en beslutning

3

JOURNEY: RUTEN BESLUTTES

Kvinderne vurderer, om uddannelsen er den rette for dem

Kvinderne vil både sikre, at de bliver en succes på deres uddannelse og, at de kan se sig selv i det liv, som venter efter uddannelsen.

Derfor bliver de uddannelser, som kvinderne har identificeret, evalueret ift. egne faglige kompetencer, personlighed og generelle ønsker og forestillinger om fremtiden.

I denne fase støder kvinderne på to overordnede barrierer.

Ukendt farvand kræver større indsats, og kvinderne står selv med ansvaret

Når specifikke uddannelser er kommet på de unge kvinders radar, begynder de at evaluere deres forskellige muligheder. De forsøger at opbygge en række argumenter, som understøtter hvilken uddannelse de vælger.

I den proces skiller de maritime uddannelser sig ud fra mere gængse uddannelsesvalg. De manglende fortællinger om kvinder til søs gør at uddannelserne opfattes som et atypisk valg.

Samtidig opfatter kvinderne de maritime uddannelser som et valg af livsstil, fremfor blot et valg af studie. Et maritimt uddannelsesvalg stiller dermed krav om stærkere argumenter, både overfor en selv men også overfor familie og venner.

Kvinderne stiller sig to overordnede spørgsmål, som skal spore dem ind på, om en maritim uddannelse er det rigtige for dem.

Kan jeg klare det
faglige niveau på
studiet? Er jeg god
nok?

Er livsstilen
virkelig noget for
mig? Kan jeg
kombinere familie
og en karriere til
søs?

Et maritimt uddannelsesvalg kræver ekstra stærke argumenter

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

To strategier for at opbygge argumenter

“

Jeg tror, der er mange, som ikke tør at starte, fordi man får at vide, det er en hård uddannelse”

- Sofie, maskinmesterstuderende, MSK

JOURNEY: RUTEN BESLUTTES

**Kvinderne styrker deres argumenter for valg af en
maritim uddannelse på to måder: De sandsynliggør
deres succes ved åbent hus-besøg, og de tryktester
livsstilen**

JOURNEY: RUTEN BESLUTTES

Åbent hus hjælper til at sandsynliggøre succes på studiet

Åbent Hus-arrangementer er særligt afgørende i valget af en maritim uddannelse. De unge bruger åbent hus til at søge mere information om uddannelserne – praktisk såvel som mere emotionelt – der kan bidrage til at sandsynliggøre deres succes på studiet.

Til åbent hus søger de studerende svar på praktiske spørgsmål som; Skal jeg læse fag op? Er det vigtigt at være god til fysik? Og på mere emotionelle spørgsmål som; Vil der være andre som er ligesom mig? Kan jeg forestille mig at gå her?

Åbent hus er ligeledes en anledning til at at indvie sin familie i beslutningen, og det kan hjælpe med at understøttet valget. Mange af de unge til åbent hus var ledsaget af deres forældre, og det står klart at forældrene spiller en vigtig rolle i beslutningen om uddannelse.

Til åbent hus spørger en far på vegne af sin søn:

"Er det afgørende, at man er god til fysik og matematik, I starter vel på et niveau, hvor alle kan være med?"

- Åbent hus, SIMAC

"Når man ser nogen, man kan spejle sig i, tænker man – hvis de kan, så kan jeg også"

- Julie, skibsofficerstuderende, SIMAC

Kvinderne tryktester, om de kan klare den maritime livsstil

Den maritime vej føles for kvinderne i høj grad som et valg af livsstil. På den ene side er livsstilen med lange perioder hhv. ude og hjemme noget af det, som tiltaler en del af kvinderne. På den anden side er det også et element, som gør det ekstra nødvendigt grundigt at overveje, hvilke ønsker de har til karriere og familieliv i fremtiden.

Flere af kvinderne forsøger derfor inden start på studiet at teste den maritime livsstil af, herunder tester kvinderne, om de kan klare at være væk fra familie og venner i en længere periode. Det er særligt det mulige afsavn og overvejelser omkring familieliv, som er centralt for kvinderne, men også overvejelser omkring det fysiske hårde arbejde som en dagligdag til søs også indebærer.

Hvis oplevelserne lever op til forventningerne, forstærker det deres argumenter om, hvorfor et maritimt uddannelsesvalg er det rigtige, både overfor dem selv og deres omgangskreds.

EKS. PÅ TILGANGE

“

Jeg er meget afklaret om, at jeg ikke skal have børn. Måske det ændrer sig om 10 år, hvem ved, så må jeg finde et job i land”

- Julie,
Skibsofficerstuderende,
SIMAC

- Arbejde på ranch i Canada i sabbatår
- Tog ud og rejste i 13 måneder for at teste afsavn
- Havde prøvet at sejle og syntes det var sindssygt fedt
- Prøvede politiuddannelsen på højskole

IS IT A 3IRD

Jeg kan ikke se en klar karrierevej til søs

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Tre udfordringer, når kvinderne kigger fremad

“

Jeg kan godt se det at sejle som en oplevelse, men jeg har sværere ved at forestille mig det som en karriere”

- Anna, maskinmesterstuderende, MSK

“

*Det er ikke så tit, man høre om kvinder som sejler.
Hver gang jeg fortæller det har folk mange spørgsmål.
Hvordan kan du klare det? Kan du følge med fysisk?
Hvad med børn? Den med børn kommer hver gang.*

- Sascha, skibsførerstuderende, MARTEC

JOURNEY: RUTEN BESLUTTES

Hvordan kan familieliv og en karriere til søs forenes?

Der er en tydelig opfattelse blandt kvinderne af, at det er svært at kombinere en familie med en karriere til søs. Dette skyldes ofte det store afsavn og det praktiske i at være væk fra familien i nogle gange helt op til 12 uger.

Vi ser dog også, at kvindernes opfattelse i høj grad skyldes manglende viden om, hvilke muligheder der er for at skabe en karriere til søs, og at det ikke nødvendigvis indebærer, at man er væk i 12 uger af gangen. Kvinderne mangler simpelthen information om, hvilke muligheder de har for at få familie livet og en karriere til søs til at fungere.

“

”Der er generelt meget lidt info, om hvad man egentlig kan, hvilke muligheder der er for at få [familieliv og en karriere] til at hænge sammen. Hvis man gerne vil sejle, er det svært at finde inspiration til, hvad andre har gjort”

- Ansat på maritim uddannelsesinstitution

Mærsk er en mulig karrierevej – men ikke en vej for alle

Det er tydeligt, at der særligt blandt de studerende på SIMAC er en stærk bevidsthed om Mærsk. Rederiet har i flere tilfælde været en afgørende faktor i kvindernes overvejelser og valg af uddannelse. Dels ift. at blive opmærksom på de maritime uddannelser, men også i høj grad ift., at Mærsk repræsenterer en verden af muligheder, der anses som prestigefyldt. Det giver kvinderne yderligere argumenter til at gå i den maritime retning.

Udfordringen er dog, at Mærsk også repræsenterer en særlig historie om en maritim karriere, som ofte er forbundet med at være væk fra Danmark i lange perioder. Mærsk-fortællingen om en karriere til søs er dermed ikke for alle kvinder.

“

Det er bare, federe at sige, at man arbejder, Mærsk end Molslinjen. Det er også et fint sted, men der er noget særligt ved at have den stjerne på sit CV”

- Julie, skibsofficer-studerende, SIMAC

“

For at sige det som det er - det er Mærsk, der styrer det her marked. Mærsk finansierer størstedelen af kampagnerne, og det er deres studerende, der tager ud og fortæller om uddannelsen. Det skaber et billede af, at en karriere til søs som er lig med langfart”

- Ansat på maritim uddannelsesinstitution

MASKINMESTEREN ER GÅET I LAND

En maskinmester behøver hverken kunne svømme eller få olie på hænderne. Vores fag er formet på havet, men i dag arbejder 80% af Danmarks maskinmestre på land.

JOURNEY: RUTEN BESLUTTES

Brandingen af maskinmester-uddannelsen lægger op til en karriere til lands

Maskinmester-uddannelsen fremhæves af flere studerende som en uddannelse, der åbner op for mange muligheder på land,. Denne opfattelse er i tråd med brandingen af uddannelsen, som visse steder fremhæver, at 80 procent af maskinmestre i dag arbejder på land.

Det kan på den ene side tiltrække flere (kvindelige) studerende til uddannelsen, men det kan også være en barriere for at få flere maskinmestre til at vælge en karriere til søs.

“

Det her med at sige, at man ikke har været maskinmester, før man har været ude og sejle, det hører til den gamle skole. Det er ikke alle, der har det sådan. I dag arbejder størstedelen af maskinmestre i land”

- Sofie, maskinmesterstuderende, MSK

Til søs og sikkert i havn

Kvinderne starter på
studiet og gennemgår
teori- og praktikforløb

JOURNEY: TIL SØS OG SIKKERT I HAVN

Kvinderne begynder deres rejse, men har brug for hjælp til at komme igennem

Kvinderne begynder på deres uddannelse og skal støttes, så de kommer sikkert igennem. Undervejs i uddannelsen møder mange kvinder ubehagelige situationer til søs, hvilket kan føre til overvejelser om, hvorvidt uddannelsen er den rigtige for dem.

De kvindelige studerende overkommer de fleste situationer selv, men har behov for hjælp og vejledning, når bølgerne går højt.

I denne fase støder kvinderne på to overordnede barrierer.

Forventningerne stemmer ikke altid overens med virkeligheden

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Tre områder, hvor virkeligheden skuffer

“

Jeg var så stolt og stod der med mine tre tasker og skulle påmønstre skibet. Og så faldt det hele til jorden”

- Iben, frafalden studerende

Jeg troede, jeg
uddannede mig til at
være bossen...

Kvinderne er begejstrede for, at uddannelserne i høj grad lægger op til, at man bliver leder og fremhæver, at en af styrkerne ved uddannelserne er, at man får praktisk viden om det, man skal lede andre i.

"Vi uddanner os jo til ledere, og hvis man skal sætte andre til noget, er det smart at vide hvordan man skal lave tingene"

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

...men vi starter i bunden
af hierarkiet uanset
kvalifikationer

Desværre er dagligdagen på skibet langt fra drømmen om ledelse og de fagligheder, kvinderne har tilegnet sig. Udsigten til, at der går mange år før, man kan få lov til at lave det, som man synes er særligt spændende, leder til frafald for nogle.

"Jeg følte, det hele var lidt pedalarbejde og vedligehold. Jeg ville gerne sidde og have med skibskort at gøre. Udsigten til, at der gik lang tid, før jeg fik lov til det, tog gnisten fra mig."

- Frida, frafalden

Jeg troede, jeg skulle se
og opleve hele verden...

Forventning

Flere af kvinderne begrundet deres valg af uddannelse med et ønske om at se verden og få oplevelser for livet.

"Jeg har altid haft en lyst til at se hele verden. Dét, kombineret med den frihed, som er i skibsfører-uddannelsen gjorde, at jeg valgte det"

- Julie, skibsførerstuderende, SIMAC

...men virkeligheden er,
at vi ikke rigtig ser noget

Virkelighed

Der er dog flere kvinder som fortæller, at livet ombord ligger langt fra deres drøm om oplevelser for livet.

"Man ser jo ikke rigtigt noget, fordi man ligger i havn eller for anker det meste af tiden"

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

**Jeg troede jeg kunne teste
ting på uddannelsen...**

Forventning

Til et Åbent Hus-arrangement pointerede en studievejleder, hvordan de studerende kan bruge studietiden til "at prøve forskellige ting af".

**.. men i virkeligheden skal
jeg beslutte mig tidligt**

Virkelighed

De studerende oplever dog, at de allerede ved deres første praktik skal afgøre, hvorvidt de vil arbejde til søs eller til lands, og at de derfor reelt ikke har mulighed for at teste det maritime af. Kvinderne forklarer, at man ofte skriver kontrakt med rederierne, som forpligter en til at tage sin bachelorpraktik hos rederierne og måske endda også forpligter en til at arbejde hos rederiet, efter de har afsluttet deres uddannelse. Nogle afskriver derfor den maritime vej på forhånd.

Det kræver sin kvinde at være kvinde til søs

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Fire områder, hvor kvinder er særligt udfordrede til søs

“

Vi har fået at vide, hvad man som kvinde skal være opmærksom på, når man er ude og sejle”

-Julie, skibsofficer, SIMAC

Jeg bliver ofte mindet om, at jeg ikke passer ind

Kvinderne bliver ofte konfronteret med, at de ikke passer ind i den maritime verden. Det ses især ved, at kvinderne bliver forberedt på, hvordan de skal agere og, hvad der kan ske på skibene. Selvom noget information er nyttig at vide på forhånd, fx hvad man gør med sine hygiejnebind, så bliver det tydeligt, at det er kvinderne, som skal tilpasse sig kulturen på skibet. Eksempelvis bliver kvinderne forberedt på, at de kan risikere, at deres undertøj bliver stjålet, hvorfor de bliver rådet til at tage noget "grimt undertøj" med. Kvinderne bliver også mindet om, at de ikke passer ind, når der ikke er nogen sikkerhedssko eller arbejdstøj i kvindestørrelser, da det tydeliggør, at det ikke er normalt, at der er "nogen som dem" på skibene.

En kvindelig sparringspartner som kender forholdene

Fordi man ofte er afsted som eneste kvinde på et skib, kan det være rart med en kvindelig mentor eller sparringspartner, som man løbende kan søge vejledning og sparring hos. Kvinderne fremhæver at en sparringspartner skal vide, hvordan det er at være kvinde ombord på et skib, da det ofte er problematikker som relatere sig til dette, de søger råd og vejledning omkring.

OMKLÆDNING KVINDER

“

De har jo ikke har tøj i størrelse small og sko i str 39. Når man kommer ud, så kan man godt mærke, at de gamle matroser kigger lidt på en og tænker "hende der, hun holder i en måned"

- Sascha, skibsførerstuderende, MARTEC

Om ikke at passe ind

“

Sådan en simpel ting som ude på skibene, der sorterer man jo skrald, men der er jo ikke noget sted til at smide hygiejne ting og sager ud”

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

Observation

Kvinderne oplever, at de bliver særligt forberedt på, hvordan de skal agere, når de er ude på skibene. Omvendt virker det ikke til, at der er nogen særlig forberedelse for mændene eller for de skibe, de studerende kommer ud på.

“

Hvad for tøj skal jeg have på, hvis jeg skal i land her?”

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

“

Da jeg var til jobsamtale i rederiet, spurgte hende, der ansatte mig ”er du stærk?”

- Sascha, skibsførerstuderende, MARTEC

Jeg skal konstant retfærdiggøre min tilstedeværelse ombord

Kvinderne har truffet et uddannelsesvalg, som adskiller sig fra normen. Derfor har mange også brugt lang tid på at argumentere og retfærdiggøre deres valg, både over for sig selv og deres nærmeste, om hvorfor dette valg er det rigtige for dem.

Mange kvinder bliver dog mødt af den samme mistro og skepsis, når de så kommer ud på skibene. Kvinderne oplever, at værktøjet bliver taget ud af hænderne på dem, at de ikke bliver inddraget i arbejdsprocesser eller, at de bliver spurgt hvorfor de overhovedet har valgt en karriere til søs.

Selvom det ikke er alle spørgsmål eller handlinger, som er negativt ment, bliver kvinderne gang på gang nødt til at retfærdiggøre, hvorfor de er ombord og bevise, at de kan indgå på samme vilkår som deres mandlige kollegaer.

“

Jeg har vitterligt prøvet at værktøjet bliver taget ud af hænderne på mig, og jeg ved ikke om de tror at de hjælper, men det er vildt provokerende.

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

Om at skulle retfærdiggøre sin tilstedeværelse

“

Jeg fik ikke lov til at lave noget arbejde – det var den der ”du er pige, du kan ikke noget”

- Iben, frafalden

“

Jeg fik at vide af de andre, at ”Hvis jeg skulle arbejde som en mand, skal du ikke klæde dig ud som en pige” (en dag, hvor hun havde taget mascara på)

- Iben, frafalden

“

Vores indiske styrmand havde ikke noget imod, at vi var der. Men han forstod ikke, at vi var der.

- Frida, frafalden

“

Jeg har også hørt andre kvinder sige, at man skal bevise sit værd derude, altså der er ikke nogen forventning om at du kan det. Selvom man har bestået sine fag”

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

Jeg skal selv kunne sige fra overfor ubehagelige situationer

Som kvinde ombord på et skib kan man komme ud for mange forskellige situationer. Det kan være alt fra generelle kommentarer omkring kvinder, til konkrete tilnærmelser eller deciderede overgreb. Derudover skal man også kunne klare gængs "håndværkerhumor", der til tider går over grænsen

Mange af kvinderne fremhæver, at man skal kunne sige fra overfor ubehagelige situationer ombord på skibene. I vores interview er det blevet tydeligt, at de kvinder, vi har interviewet, alle kan og har besluttet sig for, hvordan de vil håndtere ubehagelige situationer. I vores interviews med frafaldne studerende blev det tydeligt, at de grove situationer i overvejende grad er medvirkende til frafald.

“

"Vi har også fået at vide, hvad man som kvinde skal være opmærksom på, når man er ude og sejle. Fordi det er hårdere for kvinder i og med det er 20 mænd man kommer ud til, der ikke har set kvinder i lang tid. Så man skal kunne sige fra"

- Julie, skibsførerstuderende, SIMAC

“

Der var nogen rigtig grove nogen. "Jeg tror kraftedeme, at hende der tager den bagfra – gør du også det?", spurgte de mig hen over maden"

- Iben, frafalden

Om at skulle kunne sige fra

“

Jeg kan huske en episode, fra da jeg lige var startet, hvor en styrmand gik bag mig og sagde 'hold kæft hvor er kvinder ucharmerende i arbejdstøj', hvor jeg så sagde til ham. 'Så er det godt, jeg ikke er her for din skyld'”

- Sascha, skibsførerstuderende, MARTEC

“

Jeg var udsat for, at de stjal mit undertøj. Jeg var udsat for, at de prøvede at komme ind i min kahyt”

- Sanne, frafalden

“

Jeg kender også nogle, som er blevet taget på brysterne og taget på røven og blevet spurgt, om de vil have sex med deres chef, eller deres daglige leder. Og hvis de siger nej, så har man fået en lorte tjans på arbejde siden da”

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

“

Så havde de været en tur i Victoria's Secret og købt undertøj til mig. Virkelig akavet og ubehageligt”

- Louise, skibsførerstuderende, SIMAC

“

Jeg oplevede en, som kyssede mig og andre tilnærmelser. Jeg havde også engang en dansk kaptajn (han var gammel og han syntes ikke, jeg skulle være ombord). Han kom med kommentarer omkring min krop osv.”

- Sanne, frafalden

Der er ingen, som hører mit SOS

Selvom kvinderne ofte selv tager konfrontationerne til søs, så kan oplevelserne blive for mange eller så ubehagelige, at de har brug for hjælp. Her fortæller flere, at de oplever ikke blive taget seriøst, når de adresserer deres problemer ved fx at gå til kaptajnen. I nogle tilfælde giver kaptajnen udtryk for, at han godt ved, at der foregår noget, som ikke er i orden. Den manglende indgriben begrundes dog med, at "sådan er det bare herude". Kvinderne mangler i sådanne situationer en tydelig livline, de kan kontakte.

Kvinderne mangler væsentligt information...

Kvinderne mangler information om hvad der står i arbejdsmiljølovgivningen til søs, om mobning eller seksuel chikane, så de ved hvornår noget er over grænsen og "i orden" at anmelde. Derudover er det tydeligt, at kvinderne ikke tror, at de kan kontakte rederiet udenom kaptajnen. Kvinderne føler således ikke de har noget sted, hvor de kan henvende sig og være sikre på de bliver taget alvorligt.

“

Jeg er ikke en feminist - men der var meget sexchikane. Jeg følte ikke, jeg var forberedt, og jeg vidste ikke, hvem jeg skulle gå til. Jeg fik at vide, at det bare var sådan det var. Ellers blev der bare lavet sjov med det”

- Sanne, frafalden

Om ikke at blive hørt

“

Dem der råbte op oplevede, at de blev gjort til problemet. Nogen havde snakket med ledelsen på skibet, men blev opfordret til ikke at gå videre med det”

- Ansat på en maritim uddannelsesinstitution om sin egen og kvindelige kollegers tid på havet

“

Man er derude sammen med dem man arbejder med. Så det er helt vildt svært at anmelde eller sige noget, men vil jo heller ikke skabe dårlig stemning på skibet”

- Sanne, frafalden

“

Jeg skrev til kontoret, at jeg ville blive på det her skib. Det var vigtigt for mig, at jeg havde det godt på skibet, med besætningen og opgaverne. Men det var de ligeglade med. Så de sagde bare, at jeg havde papirerne til et andet skib, og derfor skulle jeg derud. Så sagde jeg op”

- Iben, frafalden

“

Jeg var oppe og snakke med kaptajnen, min mor ringede også til ham. Kaptajnen sagde, at han godt vidste, hvad der foregik, og det var han ked af. Han prøvede at berolige mig med, at ham den værste snart skulle stoppe. Men der var bare ikke nogen, der sagde ”det vil vi ikke have herude”. Alle vidste, det var galt, men ingen gjorde noget ved det”

- Iben, frafalden

JOURNEY: TIL SØS OG SIKKERT I HAVN

Båden kan klare en vis mængde vand...

Kvinderne siger selv, at de kan klare meget og ikke så let lader sig slå ud. På trods af de meget grove oplevelser er det faktisk de fleste, som tager til søs igen.

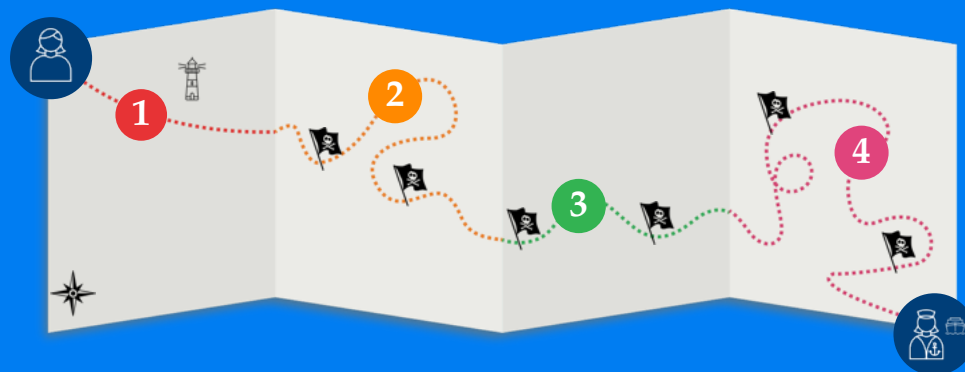
Dog ser vi, at de mange oplevelser i sidste ende kan resultere i, at kvinderne dropper ud eller fravælger en karriere til søs efter uddannelse.

“

Til sidst blev det bare for meget for mig, men det fattede de ikke - jeg havde jo givet udtryk for, at jeg kunne klare alt”

- Iben, frafalden

Overblik over barrierer

1. KURSEN SÆTTES

2. UDDANNELSER PÅ RADAREN

MANGLENDE KENDSKAB:

Selvom de maritime uddannelser reelt matcher kernemålgruppens interesser, er manglende kendskab en barriere.

PERCEPTION AF DET

MARITIME: Uoverensstemmelse mellem interesser blandt den brede målgruppe og deres billede af de maritime uddannelser er en barriere.

3. RUTEN BESLUTTES

KRÆVER STÆRKE

ARGUMENTER: Fordi ingen viser vejen, kræver et maritimt uddannelsesvalg ekstra stærke argumenter.

INGEN KLAR KARRIEREVEJ:

Det er svært at se en klar og varig karrierevej til søs.

4. UNDERVEJS OG SIKKERT I HAVN

BRISTEDE FORVENTNINGER:

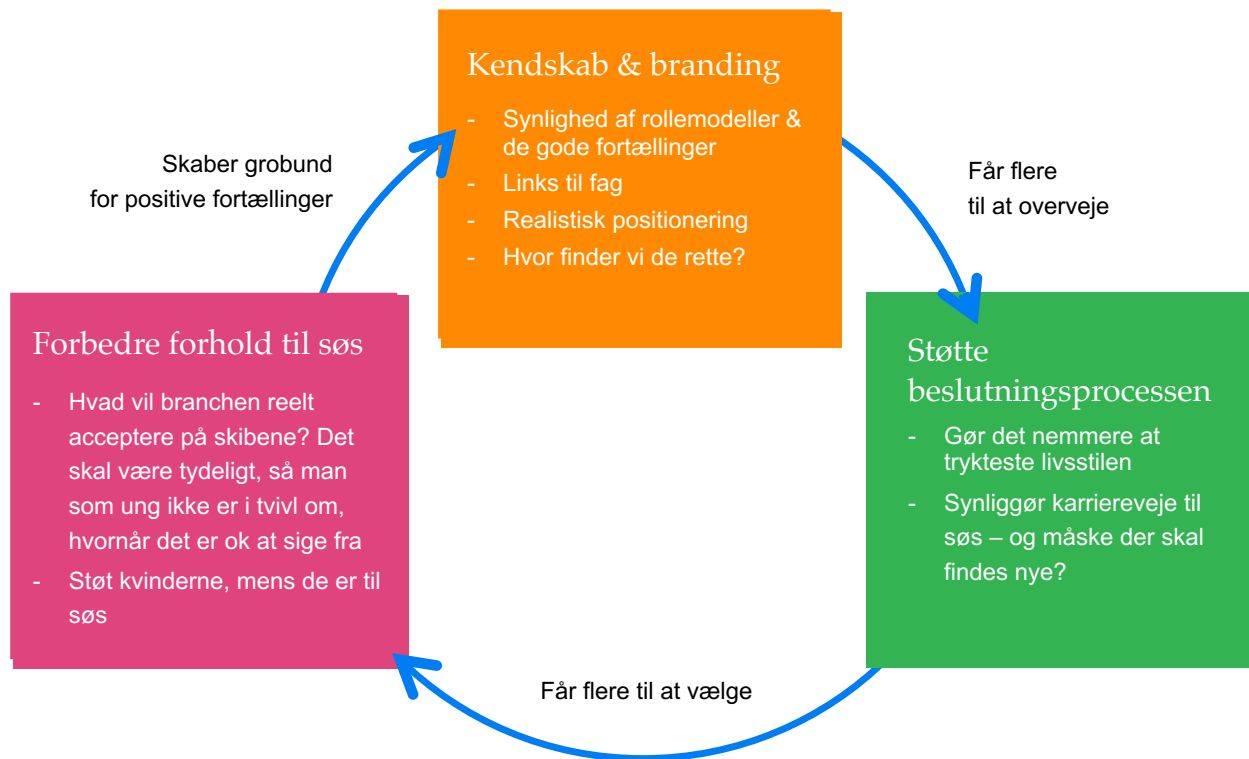
Forventningerne stemmer ikke altid overens med virkeligheden.

LIVET TIL SØS: Det kræver sin kvinde at være kvinde til søs.

5.

Konklusion og anbefalinger

Tre nødvendige indsatsområder der påvirker hinanden

Seks anbefalinger og løsningsskitser, udarbejdet med nøgleinteressenter

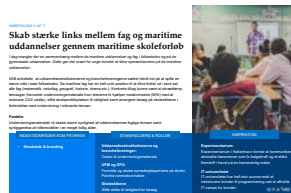
CO-CREATION WORKSHOP

Med udgangspunkt i indsigterne i barrierer for at tiltrække og fastholde kvinder på de maritime uddannelser afholdt IIAB en heldags workshop med deltagelse af repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne, arbejdsmarkedets parter, interesseorganisationer samt tre styrelser. Formålet var at generere idéer til, hvordan de identificerede barrierer kan adresseres, og seks anbefalinger med løsningsskitser blev udarbejdet.

1. OVERSÆTTE INDHOLD

2. SKOLEFORLØB

3. KAMPAGNE: KARRIEREFORLØB

4. GRAVIDITETS-/BARSELSFORLØB

5. LETTE SKIFT MELLEM SØ OG LAND

6. KLARE PROCEDURER TIL SØS

Hjælp kvinderne med at oversætte uddannelsernes indhold til deres interesser

Den brede gruppe af unge opfatter de maritime uddannelser – når de præsenteres for dem - som meget langt fra deres ønsker til fremtidig uddannelse og karriere.

IIAB anbefaler, at uddannelsesinstitutionerne og branchen sætter ind på at oversætte mellem en bredere gruppe af unge kvinders krav til uddannelse og karriere og, hvad de maritime uddannelser reelt kan tilbyde. Særligt bør de unges fokus på klimaforandringer sættes i spil, men også deres mere overordnede krav til fremtidig studieretning (fx ”noget med mennesker”). Det kan være helt ned til de ord, som anvendes i studiebeskrivelser og navngivning af studieretninger. Fx har navngivningen af en uddannelse som ’Maskinmester’ en kraftig slagside mod maskiner (og ikke mennesker).

Fordele: Ved at anvende andre ord og sætte uddannelsernes faglighed i relation til tematikker, som unge finder interessante, fjerner vi en sten på vejen, som de unge ellers selv skulle have fjernet.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- **Kendskab & branding**

STAKEHOLDERS & ROLLER

Uddannelsesinstitutionerne:

Optimere hjemmesider, markedsføringsmateriale, søgeordsoptimering

Uddannelses- og Forskningsministeriet:

Studiebeskrivelser, navngivning af studieretninger

Brancheorganisationer:

Bidrage med input og cases, der kan underbygge historiefortællingen på troværdig vis

INSPIRATION

DTU

DTU har haft stor succes med at arbejde strategisk med navngivning af uddannelser og at oversætte uddannelsernes indhold til områder, som betyder noget for unge kvinder. Bl.a. ved at deklarere deres uddannelser i henhold til FN's verdensmål.

Oversætte indhold

Skibsføreruddannelsen

FOKUS

Noget med mennesker

Noget med maskiner

VÆRDISKABELSE

Udvikling/Gøre en forskel

Drift

SPECIALISERING

Holde mulighederne åbne

Specialistuddannelse

STUDIEMILJØ

Godt socialt liv på udd.

Mandefag – ingen venner

HISTORIER SOM UNDERBYGGER

Skibsføreruddannelsen er en lederuddannelse, der i høj grad kræver 'people skills' og forståelse for forskellige kulturer. Som nyuddannet skibsfører har man fra første dag på skibet ansvaret for en medarbejder på vagt samt medansvar for, at samarbejdet på skibet forløber optimalt.

Skibsførerne spiller en vigtig rolle for reduktion af CO₂-udledning. De beslutter ruten, hvilket har en direkte effekt på udledningen. Derudover er skibsførere med til at udvikle og optimere sikkerhedsrutiner og samarbejdet på skibene.

Skibsføreruddannelsen indeholder fag som kulturforståelse, skibsjura, sikkerhed og logistik, der er brugbare i andre brancher. Virkeligheden er derfor, at skibsførere kan tage mange forskellige jobs, både til søs og til lands.

Studiemiljøet er relativt småt, så man forsvinder ikke så let i mængden. Lærere, studiekammerater og kollegaer er ofte opmærksomme på, om der er nogen, som har det svært, og man forsøger at hjælpe om de svære opgaver.

Oversætte indhold

Maskinmesteruddannelsen

FOKUS

Noget med mennesker

Noget med maskiner

VÆRDISKABELSE

Udvikling/Gøre en forskel

Drift

SPECIALISERING

Holde mulighederne åbne

Specialistuddannelse

STUDIEMILJØ

Godt socialt liv på udd.

Mandefag – ingen veninder

HISTORIER SOM UNDERBYGGER

Maskinmesteruddannelsen er en teknisk ledelsesuddannelse med fokus på samarbejde, teknisk viden og sikkerhed. Maskinmesteren er ofte bindeleddet mellem håndværkerne og ingeniørerne og skal derfor kunne "oversætte" mellem begge verdener.

Som maskinmester er man med til at optimere energiforbruget. Maskinmestrenes brede faglige viden gør dem i stand til at bidrage til udvikling og grøn omstilling i mange forskellige brancher.

Maskinmester er en generalistuddannelse på det tekniske område, der favner bredere end ingeniøruddannelserne, som er mere specialiserede. Derudover er digitalisering og automatisering en stor del af maskinmestrenes hverdag, hvilket gør uddannelsen relevant i fremtiden også.

Uddannelsens engagerende klasseundervisning bliver af mange elever påpeget som et aktiv, da den skaber et tæt forhold til lærere og studiekammerater og en oplevelse af, at man bliver taget hånd om, hvis man synes noget er svært. På uddannelserne bruger man ofte studiegrupper til at sparre om opgaver og pensum.

Skab stærke links mellem fag og maritime uddannelser gennem maritime skoleforløb

I dag mangler der en sammenhæng mellem de maritime uddannelser og fag i folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser. Dette gør det svært for unge kvinder at blive opmærksomme på de maritime uddannelser.

IIAB anbefaler, at uddannelsesinstitutionerne og brancheforeningerne sætter hårdt ind på at spille en større rolle i især folkeskolen. De maritime fag har en helt unik position til at blive foldet ud i stort set alle fag (matematik, naturfag, geografi, historie, drama etc.). Konkrete tiltag kunne være at skræddersy temaer (herunder undervisningsmateriale hvor eleverne fx hjælper maskinmestre (M/K) med at reducere CO2 udslip), stille skolepraktikpladser til rådighed samt arrangere besøg på skoleskibene i forbindelse med undervisning i relevante temaer.

Fordele: Undervisningsmaterialet vil skabe større synlighed af uddannelsernes faglige temaer samt synliggørelse af rollemodeller i en meget tidlig alder.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- **Kendskab & branding**

STAKEHOLDERS & ROLLER

Uddannelsesinstitutionerne og brancheforeninger:

Cases til undervisningsmateriale.

Uddannelses- og Forskningsministeriet:

Formidle og skabe samarbejdspartnere på skoler.

Skoleskibene:

Stille skibe til rådighed for besøg.

INSPIRATION

Experimentarium:

Experimentarium i København formår at kommunikere abstrakte fænomener som fx bølgekraft og et skibs fremdrift i havet på en børnevenlig måde.

IT-universitetet:

IT-universitetet har haft stor succes med at introducere kvinder til programmering ved at afholde IT-camps for kvinder.

Lav en kampagne der synliggør mulige karriere- og familieførløb

Når de unge kvinder vælger uddannelse, forsøger de allerede at se, hvilket liv der venter på den anden side af uddannelsen. Det er derfor vigtigt for de uddannelsessøgende, at deres uddannelse ikke begrænser dem ift. deres øvrige ønsker og drømme om livet, særligt familie.

IIAB anbefaler, at uddannelsesinstitutionerne i samarbejde med myndigheder og interesseorganisationer laver en kampagne, som viser de forskellige muligheder, der er for karriere og familieliv i den maritime branche, til lands og søs. Kampagnen skal vise konkrete cases af kvinder og mænd og deres forskellige karrierer og familieliv. Fx forskellige typer stillinger, og at der også er fordele ved på skift at arbejde ude og have fri hjemme. Kampagnen kan både anvendes som rekrutteringsstrategi, og som fastholdelse ved at give eksisterende studerende perspektiver på, hvad der kan lade sig gøre i den maritime branche.

Fordele: Kampagnen vil nedbryde opfattelsen af, at det ikke er muligt at kombinere familie og en karriere til søs. Derudover vil den nedbryde opfattelsen af, at de maritime uddannelser er snævre og specialiserede og give kvinderne flere argumenter for deres valg.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- Støtte beslutningsprocessen
- (Fastholdelse af kvinder i branchen)

STAKEHOLDERS & ROLLER

Medarbejder-interesseorganisationer:

Bidrage med cases fra deres medlemskartotek. Organisationerne kan også være med til at udarbejde kampagnen.

Uddannelsesinstitutioner + Georg Stage:

Udarbejdelse og formidling af materialet.

Uddannelses- og Forskningsministeriet:

Formidling af materialet.

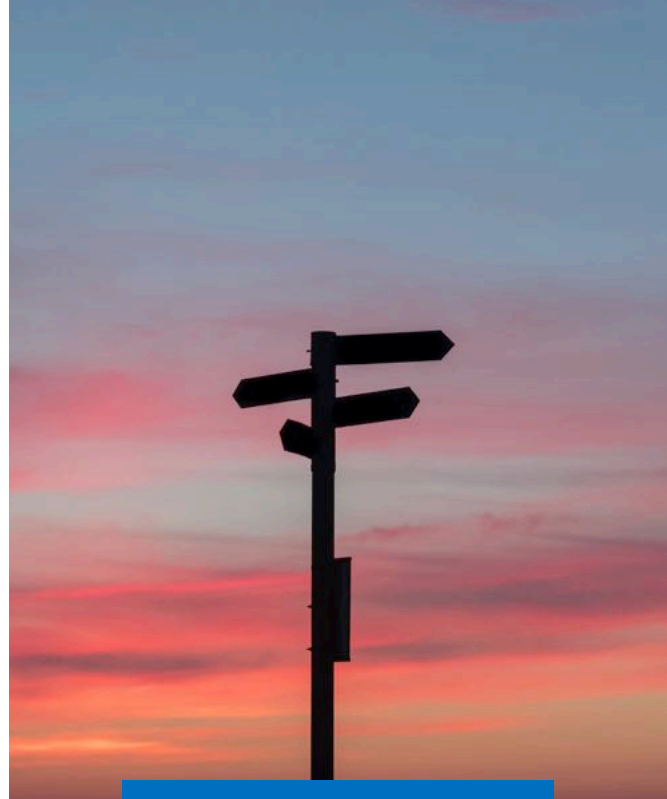
INSPIRATION

Forsvaret:

Forsvaret har med stor succes vist, hvordan en militærudannelse kan bruges i det civile liv.

Højskole reklame:

Højskolerne har med en målrettet kampagne vist, hvordan et højskole ophold kan føre til mange forskellige uddannelser og karrierer.

Understøt fastholdelse i den maritime branche gennem graviditets- og barselsforløb

I dag har mange kvinder svært ved at forestille sig, hvordan de skal kombinere familieliv og en karriere til søs. Dette resulterer i et fravalg af de maritime uddannelser, eller at kvindelige medarbejdere ikke vender tilbage til en maritim karriere, efter de har stiftet familie.

IIAB anbefaler, at arbejdsgiverne laver strukturerede graviditets-/barsels-/familieforløb for kvinder såvel som mænd, der arbejder til søs. Forløbene skal sikre en smidig proces fra graviditet til endt barsel og gerne videre til, når børnene er blevet større. Forløbene skal indeholde alternative stillinger til lands, der er bedre forenelige med familielivet, og som kan varetages i en kortere eller længere periode, samt efteruddannelse.

Fordele: Forløbene vil medvirke til, at kvindelige medarbejdere til søs ikke bliver sygemeldt pr. automatik meget tidligt i graviditeten, men i stedet kan arbejde under graviditeten – blot på en anden måde. Derudover giver forløbene mulighed for at efteruddanne og fastholde medarbejdere, så de på sigt kan genoptage en maritim karriere eller blive i branchen.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- **Støtte beslutningsprocessen**
- **(Fastholdelse af kvinder i branchen)**

STAKEHOLDERS & ROLLER

Medarbejder-interesseorganisationer:

Dialog med arbejdsgivere om fordelene ved at etablere strukturerede forløb for medarbejdere.

Georg Stage:

Mulighed for at teste forløb og indsamle viden.

Uddannelses- og Forskningsministeriet:

Undersøge om der findes lignende projekter.

INSPIRATION

JPMorgan Chase & CO:

JPMorgan Chase & CO har etableret forskellige programmer i deres organisation, som skal gøre det lettere for forældre at få succes på arbejdet, samt sikre, at kvinder kommer godt tilbage på arbejdspladsen efter endt barsel.

Gør det lettere at skifte mellem en karriere til søs og på land

I dag er det pga. internationale regler om sejltilid svært at vende tilbage til en karriere til søs, hvis man i en længere periode har arbejdet til lands – hvilket der kan være behov for som kvinde pga. graviditet og barsel. Det kan derfor som ung kvinde være svært at se en varig karrierevej til søs, hvorfor de maritime uddannelser nogle gange helt fravælges.

IIAB anbefaler, at der bliver påbegyndt et arbejde for at gøre det lettere at skifte mellem en karriere til søs og en karriere på land. Dette kan gøres ved at udfordre gældende regler for skift mellem sø og land. Samt ved at tilbyde efteruddannelse, så kvinder der ønsker at gå i land, kan blive i den maritime branche.

Fordelle: Ved at gøre det lettere at skifte mellem en karriere til søs og en karriere i lands, øger man sandsynligheden for dels at flere unge kvinder vælger maritime uddannelser, og dels at flere vender tilbage til en karriere til søs efter de har stiftet familie. Dette betyder, at virksomhederne ikke behøver at slippe værdifulde medarbejdere.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- Støtte beslutningsprocessen
- (Fastholdelse af kvinder i branchen)

STAKEHOLDERS & ROLLER

Søfartsstyrelsen, brancheorganisationer og Uddannelses- og Forskningsministeriet:
Igangsætte lobbyarbejde for at få ændret de eksisterende regler eller undersøge muligheder for at gøre processen lettere.

Skab klare og synlige procedurer for at ændre kulturen til søs

På skibene oplever kvinderne ofte, at de selv står med ansvaret for at sige fra overfor ubehagelige oplevelser. Det er ikke tydeligt, hvornår det er ok at sige fra, og hvem de skal gå til, når de oplever problemer.

IIAB anbefaler, at man igangsætter initiativer på skibene, som kan støtte kvinder, når de er til søs. Eksempelvis ved at tilknytte de kvindelige medarbejdere til en kvindelig mentor, som ved, hvordan det er at være til søs. Derudover anbefaler IIAB, at man eksempelvis sikrer en bedre onboarding proces for al personale på skibet, hvor det gøres klart, hvilke regler der er på skibene, hvilken opførsel man vil tolerere, samt hvilke procedurer der er, hvis man oplever noget ubehageligt, samt klare konsekvenser for overtrædelse. Dette materiale skal også kunne bruges på uddannelsesinstitutionerne.

Fordele: Det vil være tydeligt for kvinder (såvel som mænd), hvornår det er ok at sige fra og, hvordan man håndterer overtrædelser, så man på sigt ændrer kulturen på skibene og får dæmmet op for de dårlige oplevelser og historier, der i dag er medvirkende til frafald og manglende tiltrækning.

INDSATSOMRÅDER SOM PÅVIRKES

- **Forbedre forholdene til søs**

STAKEHOLDERS & ROLLER

Rederier:

Skal udarbejde synlige initiativer og konsekvenser for uønsket adfærd samt tydelige klageveje.

Brancheorganisationer:

Skal understøtte rederierne i at få igangsat initiativer.

Uddannelsesinstitutioner:

Kan sætte krav til rederier, som ønsker at modtage studerende i praktik.

INSPIRATION

Danske Rederier:

Danske Rederiers ti anbefalinger, som skal medvirke til at få flere kvinder til søs, kan fungere som en godt udgangspunkt for udarbejdelse af flere initiativer.

Gamle vaner åbner ikke nye døre.

6.

Appendix: Arbejdsspørgsmål anvendt til workshop

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi skabe større positiv synlighed af kvinder i de maritime fag?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi skabe stærkere
links mellem folkeskolens og
gymnasiets fag og det maritime
område?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi på troværdig vis,
oversætte hvad de maritime
uddannelser tilbyder til den brede
målgruppes interesser?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi skabe flere
lettilgængelige måder at trykteste
den maritime livsstil?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan sikrer vi, at de maritime uddannelser bliver opfattet som brede i stedet for begrænsende

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi understøtte
kvinders ønske om en familie og
en maritim karriere?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi sikre, at flere får mulighed for at teste en karriere til søs under uddannelsen

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi sikre, at kvinderne oplever bedre forhold og støtte, mens de er til søs?

UDDANNELSER PÅ RADAREN		RUTEN BESLUTTES		TIL SØS OG SIKKERT I HAVN	
BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2	BARRIERE 1	BARRIERE 2

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan kan vi finde de mest relevante kvinder blandt den brede målgruppe?